

A Fővárosi Ítéltábla a Pallos & Rácz Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Keszthelyi László ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. március 1. napján kelt 19.G.40.315/2009/39. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 600.000,- (Hatszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Kötelezi a felperest, hogy az illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 2.500.000,- Ft (Kettőmillió-ötszázezer) fellebbezési eljárási illetéket fizessen meg az államnak az adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Gyógy- és Sportszálló kivitelezője 2007. október 4-től az alperes volt, amely a szálló kivitelezésének folyamatában az építkezés hozzávetőlegesen 50 %-os készültségi állapotában lépett be. A 2600 m² alapterületű épület építéséhez kapcsolódóan kizárólag az építési engedélyezési tervek álltak rendelkezésre. Az alperes a bontási, a kőműves a szerelőipari és egyéb szakipari munkák elvégzését a felperestől rendelte meg. A felek között írásban nem jött létre szerződés. A szerződéskötést megelőző tárgyalásokon a felperest az ügyvezető házastársa, Gy. N. képviselte, aki utóbb az építési munkák során a felperes megbízott építésvezetője volt.

2007. év nyarán a felek képviselői előzetes egyeztetést tartottak, melyen részt vett az alperes megrendelőjének, a Gyógy- és Sporthotel Kft.-nek ügyvezető igazgatója és annak házastársa is. A találkozón a felperes részéről eljáró Gy. N. azt a tájékoztatást adta, hogy a hozzávetőleg 50 %-os készültségű épület 180.000.000,- Ft-ból befejezhető a 2007. év végéig. Ebben az időszakban, de

közelebről, meg nem határozható időpontban a felperes részéről eljáró Gy. N. az alperes részére átadott egy kézzel írt szerződéstervezetet, amelyben a szerződő feleket nem tüntették fel. A tervezet szerint a szerződés tárgya az építési engedélyben meghatározottak szerint a beruházás I. ütemében megvalósuló épületszárny kőműves- és szerelőipari alaphálózatának megépítése. A tervezet szerint a vállalkozó a szerződés tárgyát a kiviteli tervek alapján 2007. október 31-ig valósítja meg 80.000.000,- Ft + áfa egyösszegű átalánydíj ellenében.

A felperes az építési területre 2007. október 4-én vonult fel. A munkaterület átadás-átvételi jegyzőkönyvben rögzítették a kezdéskori állapotot.

A kivitelezés során a peres felek megállapították, hogy a korábban kalkulált összegből a munkálatok nem valósíthatóak meg, ezért a felperes részére járó vállalkozási díj összegét m²-enként 90.000,- Ft + áfa ± 10 % összegben állapították meg.

A felperes részéről a kivitelezés 2007. október 4-e és 2008. január 3-a között zajlott. Az építkezés során a felperes 75.452.836,- Ft összegben, az alperes kb. 42.000.000,- Ft összegben szerzett be anyagot. A felperes által a munkavégzésre felfogadott alvállalkozók közül a segédmunkások részére 1.000,- Ft + áfa, a szakmunkások részére 1.500,- Ft + áfa, a szerelőipari munkások részére 2.000,- Ft + áfa óradíjat fizetett.

Az alperes a felperestől összesen 218.606.880,- Ft összegben fogadott be számlát, melyből jótéjesítési és jótállási visszatartásra tekintettel 201.210.000,- Ft-ot fizetett ki.

A felperes 2007. decemberében projektvezetési díj címén 1.117.000,- Ft + áfa, 2007. december havi vállalkozási díj címén 18.500.000,- Ft összegben állított ki számlát, majd 2008-ban 2008. évi teljesítések, anyagigazgatási díj és díjfedezet címen 23.932.561,- Ft + áfa összegről állított ki végszámlát az alperesnek. Ezeket a számlákat az alperes nem fizette ki. Az alperes nem fizetése miatt a felperes nem tudta az alvállalkozóit kifizetni és a teljesítést finanszírozni, ezért az építkezésről 2008. január elején levonult.

Mivel a beruházást a Bank finanszírozta, ennek megrendelése nyomán a F. Zrt. 2008. április 7-én szakvéleményt készített a szálloda építési költségeiről. A szakvélemény a beruházó építési ráfordításait, tervezői és műszaki ellenőri költségét összesen 408.461.414,- Ft + áfa összegre tette, illetve a szállóépület megvalósult építményrészét 457.261.414,- Ft + áfa értékűre becsülte az építményben tárolt anyagokkal együtt. A befejező építési munkák mérnökárát 2.266.607.146,- Ft + áfa összegben határozta meg, mely nem tartalmazta a befejező tervezés, a külső közműbekötések, a bútorozás és az első felszerelés árát. A felperes 2011. szeptember 28-a óta felszámolás alatt áll.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2009. április 28-án benyújtott és módosított keresetében az alperest 43.319.127,- Ft vállalkozási díj, ennek 2008. május 18-tól a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata, továbbá 1.410.900,- Ft megbízás nélküli ügyvitel jogcímén járó összeg, ennek az egyes számlák esedékességétől a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

A vállalkozási díjjal kapcsolatban arra hivatkozott, hogy 2007. évben összesen 218.583.321,- Ft összegben, 2008. évre 8.117.491,- Ft összegben számlázta tovább az alperesre az anyagbeszerzések és munkavégzések alvállalkozói, szállítói számláit, valamint a menedzsment díját. A felek megállapodása alapján az anyagbeszerzés után járó 8 %-os díjat 3.211.475,- Ft-ban, a munkavégzések után járó 10 % díjat 14.616.840,- Ft-ban jelölte meg. Az 1.410.900,- Ft-ot arra tekintettel igényelte, hogy az alperes helyett ő egyenlítette ki az alperes nevére kiállított számlákat ebben az értékben, amelyek azonnali kifizetése a zavartalan munkavégzés szempontjából elengedhetetlenül szükséges volt. Összesen 245.940.027,- Ft összegű követeléséből az alperes 201.210.000,- Ft-ot teljesített, ezért a fennmaradó 44.730.027,- Ft megfizetésére tartott igényt.

Az elvégzett munkák értékének bizonyítására igazságügyi szakértő kirendelését indítványozta. Az elsőfokú eljárás alatt felszámolás alá került felperes felszámolójának jogi képviselője a 34. sorszámú beadványában előadta, hogy az építmény alapterületére és a 90.000,- Ft/m² díjazásra tekintettel a felperest 100 %-os teljesítés esetén 257.400.000,- Ft + áfa vállalkozási díj illetné meg. Ennek alapján kérte a jogviszony elbírálását, egyúttal visszavonta a szakértői bizonyításra tett indítványát, mivel a felszámoló pénzeszköz hiányában a bizonyítás költségeit nem tudja előlegezni.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte.

Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes a munkákat nem fejezte be, átadás-átvételre nem került sor, ezért végszámlát sem nyújthatott be. A felek között írásbeli szerződés nem jött létre, a felperes által adott írásbeli ajánlat szerint a vállalási díj 80.000.000,- Ft + áfa volt. Vitatta a felperes szerint elvégzett munkát körét is. Az épület készülségét 75 %-ra tette, és utalt arra, hogy a felperes kb. 50 %-os készülségben vette át a kivitelezést, azaz saját vállalatának a felét teljesítette, ehhez képest az alperes a vállalkozási díj tekintetében jelentős túlfizetésben van, tekintettel arra is, hogy közel 42.000.000,- Ft értékben vásárolt anyagot a felperes részére.

Azt elismerte, hogy a felperesnek bruttó 201.210.000,- Ft-ot fizetett ki. Előadta, hogy a felperessel szóban 90.000,- Ft /m² átalánydíjban állapodott meg. Ezen túlmenően sem anyagigazgatási díjat vagy munkadíj igazgatási költséget nem fogadott el, minden benne volt az átalánydíjban.

A Fővárosi Törvényszék a 2012. március 1. napján kelt 19.G.40.315/2009/39. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy az alperesnek fizessen meg 15 nap alatt 2.794.000,- Ft perköltséget, valamint az államnak 900.000,- Ft eljárási illetéket.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felperes 34. sorszámú beadványában írtakat úgy értékelte, hogy a továbbiakban nem kíván arra hivatkozni, hogy a felek között munkaóradíj alapú, illetve tételes anyagköltség elszámoláson alapuló díjazásra jött létre megállapodás, hanem e helyett m² alapú elszámolásra tart igényt, amely szerint 100 %-os teljesítés esetén 257.400.000,- Ft + áfa összegű átalánydíjat kérne.

A felperes ezen nyilatkozatára, valamint az alperesi cég ügyvezető igazgatójának tanúvallomására tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a díjazás tekintetében egymás között m^2 -enként 90.000,- Ft díjra jött létre megállapodás, amelyet átalánydíjnak tekintettek azzal, hogy ez az összeg az utóbb felmerülő, szükségesnek mutakozó munkákra tekintettel legfeljebb 10 %-kal emelhető. Az alperesi ügyvezető szerint utóbb derült ki a tetőszerkezet megerősítésének szükségessége, valamint a fan-coil berendezések szerelésének indokoltsága, melyre tekintettel elfogadható az átalánydíj 10 %-kal történő emelése. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az építmény 50 %-os készültsége mellett a felperes a fennmaradó 50 % megvalósítását 257.400.000,- Ft + áfa összegű átalánydíjazás mellett vállalta. Megállapította azt is, hogy a kivitelezési munkákat a felperes nem fejezte be, mivel azokat nem tudta tovább finanszírozni; azt azonban nem tudta megállapítani, hogy a felek között létrejött olyan megállapodás, melynek értelmében az alperes köteles lett volna a felperes költségeit megelőlegezni, a kivitelezést finanszírozni. Ezen az sem változtat, hogy az alperes közel 42.000.000,- Ft értékben szerzett be anyagokat a felperesi kivitelezéshez. Ebből nem következik az, hogy eleve vállalta volna a költségek előlegezését.

Mivel a kivitelezést a felperes nem fejezte be, ezért a felek között létrejött vállalkozási szerződés alapján a díjkövetelés sem vált esedékessé. A 2008. január 3-i ún. tulajdonosi utasításban az alperes felszólította a felperest, hogy az épület bizonyos egységeiben ne végezzenek belső építészeti munkákat, amíg az adott helyiségben van szerkezetépítő és szerelő munka. Ez ugyanakkor nem tekinthető a valamennyi kivitelezési szakmunka leállítására, illetve felfüggesztésére vonatkozó felszólításnak, mivel a levél szerkezetépítési és szerelő munkák befejezésére vonatkozó utasítást is tartalmazott. A felperes vállalása a szerelőipari munkákra kiterjedt, ezeket felszólítás ellenére nem fejezte be, így a Ptk. 397. § (1) bekezdése alapján a vállalkozási díj nem vált esedékessé, ennek kifizetésére a felperes nem tarthat igényt.

Amennyiben a szerződés a felek között megszűnik, akkor a Ptk. 319. § (2) és (3) bekezdései értelmében a felek között elszámolási viszony jön létre, a megszűnés előtt nyújtott szolgáltatások pénzbeni ellenértékét meg kell fizetni.

A rendelkezésre álló adatok alapján az nem állapítható meg, hogy a felperes mekkora hányadát végezte el a vállalt kivitelezési munkáknak. A F. Zrt. féle szakvélemény az elkészült munkák körére, laikus számára nem tartalmaz érthető vagy értékelhető információt. Ezt szakértői bizonyítás tisztázhatta volna, az erre vonatkozó indítványát a felperes azonban visszavonta. Az elsőfokú bíróság ezért abból tudott kiindulni, hogy az alperes 75 %-os arányban ismerte el az épület készültségét, mely azonban nem azonosítható a felperesi vállalat 75 %-os teljesítésével, mivel a felperes 50 %-os készültségi fok mellett vette át a kivitelezést. Mindebből pedig az következik, hogy a felperes saját vállalatának csak 50 %-át teljesítette, ezt meghaladó teljesítést nem tudott bizonyítani.

A 90.000,- Ft/ m^2 átalánydíjra, illetve ennek 10 %-kal történő növelésére tekintettel a felperes 100 %-os teljesítés esetén volna jogosult 257.400.000,- Ft + áfa díjazásra. 50 %-os teljesítés mellett az arányos díj összege 128.700.000,- Ft + áfa, azaz bruttó 160.875.000,-Ft. Ehhez képest az alperes nem vitásan bruttó 201.210.000,- Ft-ot

fizetett ki a felperes részére, ezért további tartozása nincs sem vállalkozási díj, sem megbízási díj, sem megbízás nélküli ügyvitel címén.

A megbízási díj, illetve a megbízás nélküli ügyvitel díja címen előterjesztett követelésekkel kapcsolatban az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy ezeket a költségeket a felperes a Ptk. 391. § (1) bekezdése értelmében eleve köteles volt előlegezni, e költségeket a díj követeléseken felül nem érvényesíthette, kizárólag a díjazás keretében.

Mivel a rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg, hogy a felperes teljesítésének ellenértéke meghaladta volna az alperesi kifizetéseket, ezért a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének megfelelően az alperest marasztalni; másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezni és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítani.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel teljeskörűen, a bizonyítékok értékeléséből téves ténybeli és jogi következtetésre jutott. Az elhangzott tanúvallomások alapján egyértelműen megállapíthatóvá vált az elsőfokú bíróság számára, hogy a kereseti kérelem alapjául szolgáló jogviszonyban nem átalánydíjas fizetési módban állapodtak meg a felek. Az átalánydíjas vállalkozási díjban való megállapodást zárja ki az a tény, hogy a felperes számos pótmunkát végzett el a tervekben vállalt munkálatokon felül. Az átalánydíjas kifizetést kizárja az is, hogy az alperesi társaság képviselője mint építésvezető igazolta le a felperes által szállított anyagokat és az elvégzett munkaórákat. Ezen alperes által kiállított igazolások alapján történt meg a számlák kiállítása, azaz nem átalánydíjas számlázás történt.

Előadta, hogy a felperesi társaság 2011. szeptember 28-a óta áll felszámolás alatt, a felszámoló a felperesi társaságban fellelhető forráshiány miatt kényszerült a szakértői bizonyítási indítvány visszavonására, mivel az elsőfokú bíróság felhívására további 800.000,- Ft-ot a szakértői bizonyítás lefolytatására nem tudott előlegezni annak ellenére, hogy tudomása volt arról, hogy a perbeli egyes kérdések szakértő bevonása nélkül maradéktalanul nem dönthetők el.

Az elsőfokú bíróságnak bizonyítékként kellett volna értékelnie a vállalkozás keretében elvégzett adóhatósági ellenőrzéseket is, amely alapján egyértelműen megállapítható, hogy nem átalánydíjas díjfizetésről volt szó, hanem egy rezsióradíjas, anyagbiztosítási feltételekkel alátámasztott fizetési módozatról. Az elsőfokú bíróságnak kötelezettsége lett volna a tanúvallomások és a perbeli nyilatkozatok közötti eltéréseknek az okait feltárni, ezeket az ellentéteket feloldani és ezt követően vonhatott volna csak le ténybeli és jogi következtetéseket.

A felperes a felszámolási eljárás előtt saját költségén vállalta az elsőfokú eljárásban, hogy egy független igazságügyi szakértővel készítteti el a peres eljárás tárgyát képező elvégzett munkálatok feltárását, azok költségvonzatát. Az elsőfokú bíróság a felperesnek ezt a bizonyítási indítványát egyértelműen elutasította és rákényszerítette a felperest a sokkal költségesebb, vagyoni fedezet hiányában meg nem előlegezhető igazságügyi szakértő kirendelésére. Az elsőfokú bíróság az

ítéletében erről, a bizonyítási indítvány elutasításáról nem rendelkezett annak ellenére, hogy ez eljárási kötelezettsége lett volna.

Nem vette figyelembe az elsőfokú bíróság azt sem, hogy a felperes a vállalt munkálatokon kívül egyéb pótmunkákat is elvégzett, továbbá a vállalkozás tárgyát képező épületet bebútorozta, háztartási felszerelésekkel látta el. Erre tekintettel a vállalt munkát nem 50 %-os készülségben végezte el, hanem 90 %-ban, amelyet alátámasztanak az elsőfokú eljárásban tett tanúvallomások.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság eleget tett mindazon bizonyítási indítványoknak, melyek a tényállás megállapításához szükségesek voltak. Ennek során részletesen megvizsgálta a benyújtott okirati bizonyítékokat, valamint kellő alapossággal meghallgatta azokat a tanúkat, melyek a felek érdekkörében eljárva állításaikat alátámasztották. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok alapján a tényállást helyesen állapította meg. Helyesen állapította meg, hogy a felek között építési, szerelési szerződés jött létre átalánydíjas formában, a felperes a munkát csak részben, vállalatának 50 %-ában végezte el. A felperesnek lehetősége lett volna arra, hogy a saját vállalatának ennél magasabb készülségi fokát igazságügyi szakértő bevonásával igazolja, azonban ezen bizonyítási lehetőséggel nem élt.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és megalapozott jogi indokolással utasította el a felperes keresetét, annak bizonyítatlansága miatt.

Az elsőfokú bíróság a meghallgatott tanúk vallomása, továbbá a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felek szóban átalánydíjas vállalkozási szerződést kötöttek, amit alátámaszt a felperes 34. sorszámú előkészítő irata is. A felperes állításával szemben az általa végzett pótmunka nem zárja ki az átalánydíjban történő megállapodást.

Az alperes által elismert 50 % mértékű készülségi fokot meghaladó felperesi munkavégzést a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek kellett volna bizonyítania, amelynek szakértői bizonyítás útján tudott volna eleget tenni, azonban a költségek előlegezését nem vállalta, ezért a bizonyítatlanság következményét - amelyre az elsőfokú bíróság a felperest előzetesen figyelmeztette - neki kell viselnie.

A 2011. augusztus 31-én tartott tárgyaláson az elsőfokú bíróság tájékoztatását követően a felperes szakértői bizonyítás elrendelését kérte, amelyet a 17. sorszámú előkészítő iratában megerősített, ez még a felszámolási eljárás megindulása előtt történt. Az igazságügyi szakértőt az elsőfokú bíróság a 2011. május 27-én kelt 25. sorszámú végzésével rendelte ki, azonban a kirendelt igazságügyi szakértő a 2011. június 27-én érkezett beadványában további 800.000,- Ft szakértői díj előlegezését kérte. Ezen összeg letétbe helyezésére az elsőfokú bíróság felhívta a felperest, aki

azonban azt nem előlegezte, a 2011. szeptember 27-én tartott tárgyaláson jelentette be, hogy felszámolási eljárást kezdeményeztek a felperesi céggel szemben, ezért a szakértői díj kiegészítésére nincs anyagi fedezete. A felperes az elsőfokú eljárásban más - szakértői bizonyítással összefüggő - indítványt nem terjesztett elő. Mindez azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság semmilyen szakértői bizonyítási indítványt nem utasított el, hanem a szakértő kirendelésének folyamata alatt került a felperesi társaság felszámolás alá, aki már további szakértői díjelőlegezést nem tudott vállalni.

A felperes állításával szemben az elsőfokú eljárásban meghallgatott és a felperesi érdekkörbe tartozó E. R. és D. R. tanúk vallomásaiban a készségi fokról egyáltalán nem nyilatkoztak, más felperesi érdekkörbe tartozó tanú jelen eljárásban nem volt, ezért nincs olyan tanúvallomás, amely alátámasztaná a felperes által a fellebbezésben állított 90 % mértékű teljesítést. Ezen túlmenően a tényleges készségi fok megállapítása szakkérdés, önmagában az tanúvallomással egyébként sem igazolható.

Az adóhatósági ellenőrzés a felek megállapodása szempontjából irreleváns, mivel írásbeli szerződés a felek között nem jött létre. A felperes bizonyítási indítványa az adóhivatal megkeresésére vonatkozott, amelyben arra kért választ, hogy az alperes áfa visszaigénylés céljából benyújtotta-e az általa a keresetlevélhez csatolt és az alperes által alá nem írt szerződést.

Az elsőfokú bíróság az alperes elismerésre tekintettel és az alperes által fizetett vállalkozási díj figyelembevételével helyesen vezette le a számítást és jutott arra a következtetésre, hogy a felperest semmilyen címen további díj nem illeti meg. Nem vitásan a felperes többletmunkát is végzett, ezt az alperes bruttó 25.000.000,- Ft értékben ismerte el, amit hozzáadva az elsőfokú bíróság által kiszámított összeghez, bruttó 185.875.000,- Ft járna a felperesnek. Ehhez képest bruttó 201.210.000,- Ft-ot fizetett ki az alperes, ami azt jelenti, hogy további összeg kifizetésére az alperestől semmilyen jogcímen nem tarthat igényt.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - annak helytálló indokaira tekintettel - helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés szerint kell az alperesnek a másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg.

A felperesnek az illetékfeljegyzési jog kedvezményére és fellebbezése eredménytelenségére tekintettel kell a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az általa le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket lerónia, amely a 2012. január 1-től hatályos Itv. 46. § (1) bekezdése szerint 2.500.000,- Ft.

Budapest, 2012. év december hó 13. napján

. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsanna sk.
előadó bíró

. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő